

Speltid: 26 min

Från: 13 år och uppåt

Ämne: Samhällskunskap

Produktionsland:
USA, 2017

Svensk version:
© Cinebox, 2018

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmmnr: EDU0051

**För ytterligare
källinformation:**
Kontakta Cinebox
08-445 25 50

Internationella händelser

Ibland kan det vara lärorikt att ta del av världshändelser ur ett annat perspektiv än vi är vana vid. Det kan vara utlandets blick på Sverige eller Sveriges blick på andra länder. I serien *Internationella händelser* skildras aktuella konfliktområden och världsgemensamma händelser i en amerikansk produktion.

USA är en stormakt som är en aktör på många platser på jorden. I programmen ges intressanta förklaringar till de internationella insatserna utifrån amerikanska och lokala experter. Diskutera vinkeln och avsändarens roll i seriens olika delar.

Kina

Kina gör i dag stora anspråk på områden i Sydkinesiska havet. Kina har länge ansett att detta är kinesiskt territorium och att det är regimens skyldighet att försvara detta område. Nu vill man ta tillbaka territoriet som orättfärdigt har tagits ifrån dem. De gör det bland annat genom att muddra havsbotten för att skapa nya öar, vilket gett upphov till skarpa protester från andra länder i området.

1947 upprättade Kina den s.k. niopunktslinjen som markerade områden som de gör anspråk på i Östkinesiska, Sydkinesiska samt Gula havet och sedan inbördeskriget i Kina 1949 gör de även anspråk på Taiwan. Kina har även hävdad att Paracelöarna skulle tillhöra dem och trängde därför under 1970-talet undan sydvietnameserna från öarna med tvång. Sedan dess har det varit sammandrabbning till sjöss mellan Kina och Vietnam när de försökt återta kontrollen över öarna.

I sydkinesiska havet ligger Spratleyöarna där Kina har skapat sju konstgjorda öar för att befästa sin expansion. Det var i december 2013 som de började skapa dessa öar i området och på bara några år har Kina ökat sitt territorium i området 17

gänger mer än vad de andra länderna gjort på 40 år. Man räknar med att runt 95 procent av den konstgjorda landmassan har skapats av Kina.

Sommaren 2016 beslutade skiljedomstolen i Haag att tillbakavisa Kinas anspråk på Spratleyöarna. Det innebär att niopunktslinjen inte ses som tillräcklig för att kräva anspråk och dessutom att öarna ska betraktas som skär och rev och inte riktiga öar i lagens mening. Däremot kunde inte domstolen besluta något kring vem som egentligen ska äga området. Innebär detta att Kina ändå kommer att köra vidare på samma linje?

2012 inledde Kina en långsiktig strategi för att bli en betydande sjömak, för att kunna försvara sina maritima rättigheter och intressen. Det innebär att man behöver rikta mer militära resurser till havs. Mer pengar från Kinas försvarsbudget behöver därför gå till flottan. Det innebär bland annat att det förväntas komma fler kinesiska hangarfartyg under de närmaste åren.

Fortfarande är Kinas militära budget dock bara en bråkdel av USA:s. Analytiker ställer sig tveksamma till om de har möjligheten att genomföra det här skiftet och öka försvarsbudgeten samtidigt som den övriga ekonomin försöker skifta fokus bort från tillverkningsindustrin. Kinas tillväxt kommer att avta och det kan göra det svårt att fullfölja tankarna på en starkare flotta. Samtidigt kan det vara strategiskt viktigt att spänna musklerna i utrikespolitiken och försvarsfrågor när det finns ekonomiska problem på hemmaplan.

USA har etablerat samarbete med många länder i området och är på så vis i högsta grad närvarande. Japan är kanske den främsta allierade för tillfället. USA tar inte ställning i frågan om anspråken i Sydkinesiska sjön, men motsätter sig provokativt agerande, som exempelvis att bygga militära anläggningar och äventyra fiskares säkerhet. USA värnar om sjöfartens frihet och

visar det med all tydlighet genom att köra med stora hangarfartyg genom internationellt vatten.

Twisten om Senkakuöarna färgas av en komplicerad historia som leder tillbaka till andra världskriget. En allvarlig sammandrabbning med eldstrid anses ha varit nära år 2014. 200 kinesiska fiskefartyg passerade då gränsen och åkte vidare in på japanskt vatten tillsammans med skepp från den kinesiska kustbevakningen. Den japanska kustbevakningen reagerade på detta och bad dem lämna området. Kinesiska talesmän avvisade anklagelserna om att ha agerat aggressivt och jämför med USA:s närvaro i Karibiska havet. De menar att de istället agerat mycket återhållsamt. Men åsikterna går isär och det finns fortfarande potentiella konflikter i området.

Med motiveringen att ge området en bra balans och stabilisera regionen har USA ökat sin närvaro. Men Kina ställer sig tveksamma till denna Asiensatsning. De betraktar amerikanska initiativ som försök att begränsa Kina och bibehålla sin egen makt.

Begrepp/Nyckelord

Asien, Kina, Sydkinesiska sjön, niopunktslinjen, konstgjorda öar, havsrättskonventionen, internationellt vatten, expansion, stormakt, hav, gränser, sjöfart, handelssjöfart, transport, handel, handelsflotta, maktkamp, politik

Frågor till filmen

1. Vad går Kinas landåtervinningsprojekt ut på?
2. Nämn några landområden som Kina tagit tillbaka på senare tid.
3. Vilka argument lyfter Kina fram för att få erövra nya landområden?
4. Vad menas med niopunktslinjen?
5. Varför har Kina anlagt konstgjorda öar i Sydkinesiska havet?
6. Hur har andra länder reagerat på Kinas agerande i området?
7. Vad beslutade skiljedomstolen i Haag angående Kinas anspråk i Sydkinesiska sjön?
8. På vilket sätt utvecklar Kina sitt försvar i nuläget?
9. Hur ser man från filmskaparnas håll på Kinas framtid som militär stormakt?
10. Hur är relationen mellan Kina och USA idag?
11. Vad hände 2014 vid Senkaku-öarna?
12. På vilket sätt drar man i filmen paralleller till situationen i Karibiska havet?
13. Vad är havsrättskonventionen?

Diskussionsfrågor

1. Vad tycker ni om Kinas agerande? Är det rätt att skapa nya konstgjorda öar? Vem äger rätten till havet utanför ett land? Hur tycker ni att man ska besluta om gränserna?
2. Skulle det vara mer eller mindre konflikter utan gränser tror du?
3. Märks det att filmen är amerikansk? Tycker ni att de förmedlar situationen i området sakligt och objektivt? Motivera svaret.
4. Varför är USA så engagerade i det som händer i området runt Sydkinesiska sjön? Tycker ni att de gör rätt?
5. Vilken betydelse kan handelssjöfarten ha i området för de inblandande parterna?

Förslag till arbete med filmen:

- Låt eleverna anteckna svar på frågorna under tiden att ni tittar på filmen. Låt dem berätta för varandra vad de skrivit ned.
- Dela in klassen i grupper som samtalar kring diskussionsfrågorna. Låt dem redovisa sina tankar för hela klassen efter en stund.
- Arbeta med fördjupningen om ni tycker att det passar in i planeringen.

Fördjupning

- Lär mer om geografin i den västra delen av Stilla havet. Vilka länder har kust åt det hållet? Vilka öar finns i området? Till vilka länder hör de? Var ligger Senkaku, Paracel och Spratley?
- Ta reda på var gränserna till havs går utanför Sveriges kust. Hur långt från land tycker ni att Sverige ska ha rätt att skapa nya konstgjorda öar?

Här kan du hämta mer information

<https://www.globalis.se/Laender/Kina>

<https://www.so-rummet.se/kategorier/samhallskunskap/varldens-lander-samhallskunskap/asien-samhallskunskap/fakta-om-kina>

https://www.svt.se/nyheter/amne/Konflikten_om_Sydkinesiska_havet

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/haagdomstolen-ger-filippinerna-ratt>

<http://www.utrikesmagasinet.se/analyser/2016/april/peking-expanderar-i-sydkinesiska-havet/>

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/nya-bilder- visar-kinas-militarisering-i-sydkinesiska-havet/>

<https://www.di.se/nyheter/kina-redo-militarisera-konstgjorda-oar/>

<https://www.di.se/artiklar/2016/7/14/ledare-underskatta-inte-faran-i-sydkinesiska-sjon/>

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/usa-anklagas-for-att-hota-freden-i-sydkinesiska-sjon/>

<http://stillahavet.se/kategori/vatten/>

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2015/02/sou-201510/>

<http://www.regeringen.se/49c822/contentassets/ca0554edbdb4470b83f3f55d6ece9cf0/granser-i-havet-sou-201510>

www.ne.se - Nationalencyklopedin

<https://duckduckgo.com/> - En sökmotor som inte spårar dig

<http://factlab.com/#lo=1> - Dagens nyheterers skolsajt

www.filmochskola.se – en del av Swedish Film - En strömmande sajt med utbildningsfilmer från Cinebox och Filmo samt spelfilmer från Swedish Film. De flesta filmerna på sajten går även att beställa som dvd.

PROGRAMMEN STÄMMER VÄL MOT LÄROPLANERNAS SYFTE OCH KURSMÅL I LGR11 SAMT GY11:

LGR11

SAMHÄLLSKUNSKAP ur ämnets syfte:

Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och hållbar samhällsutveckling.

Åk 7-9, centralt innehåll

Information och kommunikation:

- *Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden.*

Rättigheter och rättsskipning:

- *Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.*

Beslutsfattande och politiska idéer:

- *Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen. FN:s syfte och huvudsakliga uppdrag, andra former av internationell konflikthantering och folkrätten i väpnade konflikter.*

GY11

SAMHÄLLSKUNSKAP ur ämnets syfte:

Eleverna ska utveckla följande: Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv. Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.

Samhällskunskap 1a1, 50 poäng:

- *Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter.*
- *Mediers innehåll och nyhetsvärdering i samband med frågor om demokrati och politik.*

Samhällskunskap 1b, 100 poäng:

- *De mänskliga rättigheterna, vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.*
- *Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter*
- *Samhällsekonomi, till exempel ekonomiska strukturer och flöden i Sverige och internationellt. Försörjning, tillväxt och företagande, resursanvändning och resursfördelning utifrån olika förutsättningar.*
- *Mediers innehåll och nyhetsvärdering.*

Samhällskunskap 2, 100 poäng, ur centralt innehåll:

- *Det nutida samhällets politiska utveckling utifrån historiska ideologiska villkor, till exempel mänskliga rättigheter, nationalism, kolonialism och jämställdhet, i relation till maktfördelning och ekonomiska villkor. Frågor om aktörens handlingsfrihet kontra strukturella villkor.*
- *Källkritisk granskning, tolkning och värdering av information från olika medier*
- *Tematisk fördjupning i samhällsfrågor.*

Samhällskunskap 3, 100 poäng, ur ämnets syfte:

- *Globalisering och dess betydelse utifrån ett demokratiskt, ekonomiskt och politiskt perspektiv samt för individer, grupper och nationer. Analys av utmaningar som individen, nationen och jorden står inför i en globaliserad värld.*
- *Ett komplext samhälle med stort informationsflöde och snabb förändringstakt kräver ett kritiskt förhållningssätt och eleverna ska därför ges möjlighet att utveckla ett sådant. Det omfattar förmåga att söka, strukturera och värdera information från olika källor och medier samt förmåga att dra slutsatser utifrån informationen.*